

Sygn. akt I C 312/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: protokolant Agnieszka Uchto

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) S.A. w W.**

przeciwko **A. P.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej Banku (...) S.A. w W. umowę darowizny nieruchomości składającej się z działki numer (...) położonej w K. gmina M., objętej księgą wieczystą numer (...), zawartą w dniu 25 czerwca 2015r. przed notariuszem A. N. w Kancelarii Notarialnej w M. przy ul. (...)(...) rep. A numer (...), pomiędzy dłużnikiem B. P., a pozwaną A. P. co do wierzytelności strony powodowej przysługującej wobec dłużnika B. P. stwierdzonej tytułem wykonawczym: bankowym tytułem egzekucyjnym numer (...) z dnia 9 kwietnia 2015r. zaopatrzonym w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Myślenicach z dnia 28 kwietnia 2015r. sygn. Akt I Co 438/15;

II. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 12.183 zł (słownie złotych: dwanaście tysięcy sto osiemdziesiąt trzy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. przyznaje adwokatowi B. K. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 4.428 zł (słownie złotych: cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwaną z urzędu.

Sygn. akt I C 312/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 02 marca 2017 r.

Powódka Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniosła przeciwko pozwaną A. P. o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy darowizny z dnia 25 czerwca 2015 r. zawartej przed notariuszem A. N. w kancelarii notarialnej w M. przy ul. (...)(...) (rep. A nr (...)), na podstawie której to umowy B. P. darował pozwaną nieruchomość objętą księgą wieczystą o numerze (...) składającą się z działki o numerze (...) o powierzchni o, (...) hektara położonej w K. oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych. Uzasadniając swój pozew powódka wskazała, że z jej wniosku toczy się postępowania egzekucyjne przeciwko B. P., którego podstawą jest bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Myślenicach z dnia 28 kwietnia 2015 r., sygn. akt I Co 438/15. Egzekucja ta pozostaje jednak bezskuteczna bowiem dłużnik nie

posiada żadnego majątku, gdyż jedyny wartościowy składnik majątku, a to prawo własności nieruchomości objętej księgą wieczystą o numerze (...), zbył na mocy umowy darowizny z dnia 25 czerwca 2016 r.

W odpowiedzi na pozew z dnia 25 kwietnia 2016 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że nie wiedziała o tym, że jej syn jest dłużnikiem powodowego banku, zaś celem darowizny było wsparcie finansowe pozwanej. Według pozwanej nie jest prawdą jakoby dłużnik nie posiadał żadnego majątku bowiem pobiera wynagrodzenie z pracy w (...) w J.. W dalszym piśmie procesowym z dnia 13 października 2016 r. pozwana podniosła, że zaprzecza istnieniu wierzytelności powódki wobec B. P., a to wobec nieprzedłożenia przez powódkę tytułu wykonawczego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Syn pozwanej B. P. jest dłużnikiem powódki z tytułu należności wynikającej z umowy pożyczki ekspresowej z dnia 21.11.2013 r., nr (...). Wysokość egzekwowanej wierzytelności wynosi 99.309,71 złotych. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji dłużnik odebrał osobiście w dniu 27 maja 2015 r., natomiast odnośnie egzekucji z nieruchomości – 8 lipca 2015 r.

Dowód: odpis tytułu wykonawczego, k. 92-93, pismo komornika sądowego K. Ż. z 10 listopada 2015 r., k. 8

Na mocy umowy darowizny zawartej w dniu 25 czerwca 2015 r. przed notariuszem A. N. w kancelarii notarialnej w M. B. P. darował swojej matce A. P. nieruchomość położoną w miejscowości K., w gminie M. utworzoną z działki numer (...) o powierzchni o, (...) hektara, której własność nabył 5 listopada 2009 r.

Dowód: umowa darowizny, k. 9-10v.

Postanowieniem z dnia 21 lipca 2015 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Myślenicach oddalił wniosek powódki o dokonanie wpisu o wszczęciu egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczysta numer (...) z uwagi na przejście prawa własności na pozwaną.

Dowód: postanowienie z dnia 21 lipca 2015 r., (...), k. 6-7.

Egzekucja przeciwko dłużnikowi okazała się bezskuteczna. Według stanu na dzień 14 grudnia 2015 r. dłużnik nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego, nie pracował, nie podbierał świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Był zarejestrowany jako bezrobotny bez prawa do zasiłku. Posiadał rachunki bankowe w (...) Banku (...) S.A. i w Banku (...) S.A., jednak zajęcia w tych bankach nie dały rezultatu, gdyż nie było na nich żadnych środków. Podobnie dokonane w urzędzie skarbowym zajęcia nadpłaty podatku okazało się bezskuteczne. Według systemu (...) dłużnik jest właścicielem dwóch samochodów osobowych (V. (...) oraz F. (...)), jednak samochody te z uwagi na wiek nie posiadają wartości handlowej. Podczas podjętych przez komornika sądowego czynności egzekucyjnych pod adresem zamieszkania dłużnika ustalono, że posiada on tylko rzeczy osobistego użytku.

Dowód: pismo komornika sądowego K. Ż. z 14 grudnia 2015 r., k. 5.

Od 26 czerwca 2016 r. B. P. jest zatrudniony w (...) w J. na podstawie umowy o pracę na czas określony do 30 kwietnia 2018 r. Jego wynagrodzenie jest zajęte na poczet alimentów w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Myślenicach E. Ł. (sygn. akt Kmp 21/15). Jego łączne wynagrodzenie wynosi około 2.200-2.800 zł brutto, ale po potrąceniu należnych składek i podatków 3/5 wynagrodzenia (około 1.000-1.200 zł) jest zajmowane na poczet należnych alimentów. W związku z pierwszeństwem roszczeń alimentacyjnych dług wobec powódki nie jest zaspokajany.

Dowód: pismo (...)w J., k. 75-76, częściow zeznania świadków B. P., k. 103, J. P., k.103, zeznania pozwanej, k. 103-104

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na przywołanych wyżej dowodach z dokumentów. Sąd dał wiarę dokumentom przedłożonym przez strony, w szczególności zaś dokumentacji postępowania egzekucyjnego, której przysługuje przymiot dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. Przysługuje im zatem domniemanie prawdziwości, które obalone może być przez drugą stronę postępowania. Z tych przyczyn nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pozwanej, iżby sam fakt istnienia wierzytelności nie został przez powódkę dowiedziony, a to wobec faktu, iż nie przedstawiła ona tytułu wykonawczego. Istnienie wierzytelności wynika z dokumentów sporządzonych w postępowaniu egzekucyjnym, a dołączonych do akt niniejszej sprawy. Oryginał tytułu wykonawczego, przedłożony przez powódkę w postaci kserokopii (k. 92-93), został dołączony do akt postępowania egzekucyjnego. Jak zostało wskazane wyżej dokumentom tym, jako urzędowym, przysługuje domniemanie prawdziwości, zatem jeżeli pozwana kwestionuje istnienie wierzytelności powódki wobec jej syna powinna okoliczność tę udowodnić, a nie poprzestać tylko na zaprzeczeniu temu faktowi.

Ustalenie stanu faktycznego dokonał Sąd także na podstawie zeznań świadków B. P. i J. P. oraz pozwanej. Sąd uznał zeznania te za wiarygodne częściowo - w tej części, w jakiej korespondują one z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Za całkowicie niewiarygodne, jako sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, uznał Sąd zeznania świadków i pozwanej w części, w jakiej odnoszą się one do niewiedzy pozwanej o istnieniu wierzytelności powódki wobec dłużnika, a także iżby celem dokonania spornej czynności prawnej miało być wsparcie finansowe przez dłużnika rodziców - w czasie gdy dłużnik sam znajdował się w trudnej sytuacji finansowej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści artykułu 527 k.c. gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć (§1). Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2). Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (§ 3).

Zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny i orzecznictwa pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania spornej czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia czyli wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej. Ocena zasadności skargi pauliańskiej wymaga ustalenia, czy pokrzywdzenie wierzycieli zachodzi w chwili orzekania, w innej chwili nie wiadomo bowiem, czy prawo zaspokojenia doznało uszczerbku (por. np. wyrok SN z dnia 16.12.2011 r., V CSK 35/11, LEX nr 1130304).

Stosownie do art. 527 §2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Dłużnik staje się zaś niewypłacalny w wyższym stopniu także wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Pokrzywdzenie (art. 527 §2 k.c.) powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/00, Biul. SN 2002/5/11, Lex nr 53110).

W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi, w ocenie Sądu, wątpliwości, że umowa z dnia 25 czerwca 2015 r. roku została zawarta z pokrzywdzeniem wierzycieli. W niniejszej sprawie czynność prawna dokonana została pod tytułem darmym, co prowadzi do zastosowania art. 528 k.c., zgodnie z którym: „Jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli”. Nie

ma więc potrzeby badania czy pozwana wiedziała albo przynajmniej mogła dowiedzieć się o tym, że jej syn działał ze świadomością pokrzywdzenia powódki, pomijając okoliczność, iż zeznania przesłuchanych w sprawie świadków i pozwanej uznać należy w tym zakresie za całkowicie niewiarygodne.

Nie budzi także wątpliwości, że zawierając umowę dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli bowiem wskutek tej czynności stał się niewypłacalny w co najmniej wyższym stopniu niż przed jej dokonaniem (art. 527 § 2 k.c.). O ile bowiem przyjąć, że ewentualna egzekucja przysługującego powódce roszczenia skierowana do nieruchomości mogłaby doprowadzić do skutecznego zaspokojenia należności powódki, dłużnik wyzbył się tego składnika majątku. Bez znaczenia jest tu fakt, że obecnie dłużnik osiąga dochody z tytułu umowy o pracę, bowiem po pierwsze są dochody niewielkie, które nie rokują możliwości zaspokojenia roszczenia powódki w dającym się przewidzieć terminie, a po drugie – i tak są one zajęte na poczet należności alimentacyjnych dłużnika, które mają pierwszeństwo przed dochodzonymi przez powódkę roszczeniami.

O kosztach procesu pomiędzy stronami orzekł Sąd na zasadzie art. 98 §1 i 3 i art. 99 k.p.c. oraz §2 pkt 6 i §15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) obciążając nimi stosownie do wyniku procesu w całości pozwaną jako stronę przegrywającą sprawę; na koszty te składa się poniesiona przez powódkę opłata należna od pozwu w kwocie 4.966 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powodów będącego radcą prawnym w kwocie 7.200 zł oraz poniesiona przez pełnomocnika opłata skarbową od udzielonego mu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

O nieuiszczonych kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu orzekł Sąd na zasadzie §2 ust. 1 i 2, §4 ust. 1 i 3, §8 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r. poz. 1801).